

Hon. Mr. McKenzie.

WAHI I.—TURE WHENUA.

25. Ka ahei te Kawana i ia wa hei whakatuturu i nga tikanga o te tiiti tuku o te Moutere e mohiatia ana ko Rakiura i tuhia i te ruatekau ma iwa o nga ra o Hune tahi mano waru ono tekau ma wha te hanga i etahi tikanga whakahaere motuhake i muri iho i te whakatakotoranga o nga tikanga ki nga Maori whai take kia ahei ai te whakatuturu i nga Moutere Titi me etahi atu moutere e pa tata ana ki Rakiura kua whakahuatia i roto i taua tiiti ki nga Maori, a hei tiaki hoki i aua Moutere i nga tangata pokanoa hei tiaki i hoki nga manu e rere atu ana e noho ana i reira.

WAHI IX.—WHENUA MAORI.

246. Ka marama ki te Kawana i runga i te rironga mri o tetahi whenua Maori i a te Kuini i runga i tenei i tena huarahi, i hokona ranei ki etahi moni i whakamana hei hoko i aua whenua i whakamana ranei kia whakaputaina kia whakapaua i runga i te hoko whenua i Aotearoa i Niu Tereni. Ki te mea e takoto watea ana aua whenua i runga i nga tono katoa a nga Maori i nga raruraru katoa hoki, ka ahei e ia i runga i te Panui te ki he whenua no te Karauna aua whenua a ka ahei te hoko atu ki te tangata te whakahaere ranei i runga i nga tikanga o te ture whakahaere i nga hoko me nga tuku whenur o te Karauna e mana ana i tena wa i roto i te takiwa whenua i takoto ai aua whenua, a i reira ano ko aua whenua e panuitia peratia ana ka taka mai ki raro i aua tikanga.

Ki te mea kua riro mai etahi whenua Maori a tera ranei e whiwhi ki aua whenua i runga i nga moni e watea ana hei hoko i aua whenua i nga panga ranei ki aua whenua o Aotearoa, ka ahei e te Kawana te whakamana i tetahi whakaaetanga i whakaaetia i roto i tetahi pukapuka hoko tuku ranoi ki a te Kuini i tetahi o aua whenua e nga Maori mo te rahui, mo te hoko mo te tuku ranei ki a ratou i tetahi wahi o aua whenua, a hei whakaritenga mo tera ka ahei te rahui te tuku ranei i ena wahi i runga i te huarahi i hiahia ai nga Maori kua kiia ake nei.

247. Notemea i runga i tetahi whakatakotoranga tikanga ki nga Maori nona te whenua, tukuna ana he whakamana ki te Kawana ki te tuku i etahi whenua i runga i te riihi i roto i te takiwa kua oti te whakamarama i raro i "Te Ture Takiwa Ngawha, 1881," a notemea kua oti te hoko nga paanga me nga take o etahi o nga Maori ki taua whenua e te Kuini, a ko etahi o nga Maori whai take kahore nei ano i whakaae ki te hoko i o ratou take ki taua whenua, a notemea e ahua ruarua aua te whakaaro i naianei mehemea ka ahei te hanga he riihi tika mo aua whenua i runga i aua tikanga.

Na ka meinga hei ture ko nga riihi katoa e mana nei inaianei me nga kirimene mo te riihi i tetahi o nga whenua kua kiia ake nei a i hanga e te Kawana i runga i te taha Kaiwhakahaere mo nga Maori i raro i "Te Ture Takiwa Ngawha, 1881," kua whakatuturutia kua meinga kua tika i runga i nga tikanga o taua Ture ahakoa etahi take kua riro i a te Kuini i runga i tetahi o aua whenua e karapotiana i taua riihi, a kua tino kiia i konei ka whai mana tonu te Kawana ki te hanga me te tuku riihi tika kirimene ranei hei riihi i tetahi i etahi ranei o aua whenua kua whakahuatia i muri iho nei a kua kiia ake nei hoki.